

Preek tijdens de kerkdienst in de Kloosterkerk op 24 oktober 2021

Teksten: 1 Samuel 17, 31 – 40; Marcus 8, 22 – 26.

Jan Tom Schneider.

Het was op een zondagmorgen tegen tien uur in een grijze Volkswagen Kever dat mijn moeder mij op mijn tiende probeerde over te halen aan de Parkstraat uit de auto te stappen en het straatje hierachter in te lopen, dat vroeger toegang bood tot de kindernevendiensten. Ze was niet dominant, niet dwingend, ook niet boos. Maar ik stapte niet uit en om kwart over tien waren we weer thuis. 'Het is niet gelukt', was het enige wat ik haar tegen mijn vader hoorde zeggen, die verbaasd opkeek toen hij ons allebei binnen zag stappen.

Het zou me niet verbazen wanneer u zelf ook uw eigen moeder en vader nog wel eens voor zich ziet en hoe zij iets probeerden, verlangden van hun kind, soms wat onhandig, maar met goede bedoelingen en ook overtuigd van het beste voor ons, hun kinderen.

En nu zie ik hoe we zelf iets door willen geven, als ouders, zonder dwang, zo duidelijk en takt vol mogelijk, ook regelmatig liefdevol nee-zeggend. En ik weet nog hoe blij ik was iets te lezen over de 'good enough parent', de ouder die nooit perfect en volleerd zal worden, maar wel oprecht en bemoedigend kan zijn.

Gemeente, moeders, vaders, hun kinderen, eigenlijk iedereen die zijn of haar weg ziet te vinden in diens omgeving of in de wereld, kan het als helend ervaren iets uit het evangelie van Marcus te lezen. Want meteen al in het begin daarvan wordt de toon gezet met de eerste woorden die Jezus volgens de schrijvers meegekregen zou hebben van zijn Vader: "Jij, jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde."

Het is deze omarming met woorden die dit boek verheft tot ideaal om naar te streven. Ik heb je lief omdat jij het bent! Door de eeuwen heen hebben we dit soort uitspraken, gelegd in de mond van God, nodig gehad om de mens, om onszelf op te tillen, gebrekkig en feilbaar als wij nu eenmaal zijn: "Ik zal jou nooit vergeten", laat Jesaja God ergens zeggen. Het dichtstbij dit beeld van god en mens komt misschien wel de innige verbondenheid tussen moeder en kind, allang voor de geboorte, en het grote geluk als het kind er eindelijk is.

In het verdere verloop van dit evangelie wordt de mens in het diepe gegooid. Soms is het Jezus zelf die door tegenmachten alleen komt te staan en aan het twijfelen wordt gebracht, juist over die absolute belofte van de Vader: in jou vind ik vreugde. Dan weer wordt Jezus in contact gebracht met een ander mens. We lezen hoe hij tastbaar 'god' probeert te zijn voor de omgeving, zo dicht mogelijk bij de bedoeling van zijn eigen vader. Door, zoals in het gelezen verhaal, nabij te zijn, veiligheid te bieden, aan te raken. Steeds in de omgeving van anderen aan wie meerdere keren verteld moet worden waar het eigenlijk om draait.

Ook in deze, wat we noemen, genezing: Jezus is hier voor de blinde zo goed mogelijk wat god bedoeld heeft te zijn voor de mens. Niet dominant, dwingend of ongeduldig. Maar een cocon van veiligheid, juist even wèg van het geroesemoes, van alle oordelen, blikken van de dorpsgenoten, soms ook goedbedoeld. Met Jezus' eigen vocht als verkoeling voor de brandende ogen, scheidt hij intimiteit, zijn armen om de man heen als bewijs dat een ander jou blindelings wil vertrouwen. Om wie je bent, niet om wat je gedaan hebt, gepresteerd hebt. Langzaam gaan de ogen weer open, mensen blijven op het eerste gezicht nog ruw en niet aabaar, het zijn net bomen! Maar hij krijgt de tijd om zijn blik te scherpen, moed te vatten, met kleine stappen. Kom maar tevoorschijn. Wat de wereld er ook van maakt, hoe het ook gelopen is, er wordt van je gehouden, je mag er zijn. En hij genas.

De slotscène van de laatste, door Charlie Chaplin gemaakte, stomme film *City Lights*, uit 1931, wordt beschouwd als de meest ontroerende in de filmgeschiedenis. Charlie de zwerver wringt zich in allerlei bochten om rond te komen. Hij zet daarvoor het gezicht, het masker op dat bij de situatie past. Hard en strak, als hij van zich af moet bijten; meelijwekkend als hij langzaam langs de etalage van de bakker loopt; charmant als hij ergens uitgenodigd wil worden. Op één van zijn strooptochten loopt hij tegen een vrouw aan, een bloemenverkoopster, die hem een bloem voorhoudt en hem vraagt die van haar te kopen. Charlie lacht wat naar haar, zet een aardig gezicht op, durft natuurlijk niet toe te geven dat hij geen geld heeft. Maar zij ziet zijn verlegenheid, zijn gêne niet, want ze is blind. Ze voelt zijn aanwezigheid wel, raakt zijn jas aan en hij pakt haar hand. Niet één van zijn maskers voor in de straten van de City komt hem nu van pas. Het wordt een ontmoeting zonder grimassen, waarin we Charlie zien met een nog niet eerder vertoond *gezicht*, voor het eerst zoekend naar woorden. Het tempo van de muziek uit de orkestbak verandert van tetterend stadslawaai in langzame, zachte klanken.

De ontmoeting met de vrouw laat hem niet los en de rest van de film sprokkelt Charlie geld bij elkaar voor haar oogoperatie, als haar anonieme weldoener. En dan, tijdens de finale van de film, gedragen muziek, ziet Charlie, schuimend langs de straten, de genezen vrouw van zijn dromen bloemen aanbieden aan passanten. Ze wil haar weldoener treffen. Weer raakt ze zijn jas aan en hij haar hand. "Ben jij het?", vraagt ze. Hij knikt, dan een tekstbord tussen de filmbeelden door waarop de woorden: "ik ben het." Ontmaskerd zien ze elkaar. Het leven kan beginnen, de City lijkt weg te vallen om hen heen. Zij genezen van haar oogziekte en puur en bij zichzelf gebleven, hij genezen van zijn vlucht in maskers.

We zijn maskers nodig gaan hebben op onze gang door het leven. Ook al lijkt het dan eerder op overleven in situaties waarin we een rol aannemen of een rol accepteren. De jonge David weigert dat. Saul is nog zo zorgzaam naar hem toe, en wil hem zo goed bepantseren dat David niet eens meer kan lopen. "Ik ben dat niet gewend", zegt hij. Dan gaat hij, tot angst en beven van alle lamgeslagen toeschouwers, de reus doden, als zichzelf.

En dan nog dit. De theoloog en psycho-analyticus Drewermann koppelt dat vluchten achter een masker aan angst: we zijn bang om de mindere te lijken, te mislukken, zwak te worden gevonden en doen ons anders voor dan we zijn. We zijn vergeten dat we er, stuk voor stuk, mogen zijn. Dit kan ook verklaren, zegt hij, dat we onze angst overschreeuwen en een ander of een groep ergens de schuld van geven. Jezus ontmaskert in Markus, tot grote ergernis van de notabelen in die samenleving, dat het afzetten tegen een ander meer met onszelf te maken heeft dan met het niet deugen van anderen. Jezus zoekt heidenen en tollenaars op in de hoek waarin zij werden gezet. Hij haalt de drempel weg naar eenieder waar een vreemd luchtje aan zou zitten. En zet de eerste stap, is hen nabij. Hij hoort waar anderen op afstand klagen. Hij kijkt aan, waar anderen weggijken. Je mag er zijn, met al wat in je is. Op die basis wil hij dat wij leven.

Amen.

Openingsgebed

Heer onze God

Wij komen voor uw aangezicht op deze morgen

Uitzien naar een pas op de plaats

Een moment van stilte

van veiligheid.

Naar een woord dat raakt

Een lied dat troost.

En toch, Heer, rijmt er ook iets helemaal niet,

Want zo veilig is het niet altijd bij ons vanbinnen,

Tegenstrijdig en turbulent als het daar kan zijn.

We tonen dat aan niemand,

Ook zelf zien we liever niet in de ogen

Wat ons beklemt en beperkt.

En zo dikwijls zijn we het zat

dat menselijk tekort.

Wij vragen dan ook

Dat gij ons nimmer zat zult zijn

En onze zwaarte weet op te lichten

Zo bidden wij u

Heer,

Er rijmt, ook in ons omgaan met anderen,

te vaak naar onze zin, iets helemaal niet;

Dan is er die angst iets kwijt te raken, als we onszelf aan iemand verbinden.

Dat we verlies lijden als we ons voor een ander of in een groep openen.

Bang zijn belachelijk te worden gemaakt

Om ons onvermogen, bang dat de ander ons zat zal zijn

Ons buitensluit.

U bidden wij dan ook om vertrouwen in wie we zijn;

Om balans in ons bestaan tussen binnen en buiten

Om gezien te worden

Door de ander en door U

Zo bidden wij

Heer

Deze wereld zo vol tegenstrijdigheid

Soms raken we murw van al die Nieuws-flitsen

En leidt dat tot blindheid voor wat ons zou moeten raken.

Verzadigd kijken we om ons heen zonder te zien
En houden we ons doof.
Heer, dat gij ons blijft aanspreken met uw stem
Die we kennen
die ons blijft betrekken bij deze aarde,
Zo bidden wij

Voorbeden

Grote God

Wij danken u voor het genezend effect van verhalen
Voor het vergezicht dat zij bieden
Hun vermogen ons boven onszelf uit te tillen.
Heer, wij danken u voor de talenten die wij ontvingen
De gaven, de kansen, de gein ja al het theater.
Wij danken u voor de ander die moeite blijft doen ons te bereiken
ondanks onze, soms, norsheid, ontevredenheid, onze grijsheid.

Wees Gij met ouders en kinderen, dat zij elkaar zo nu en dan in een ander licht
kunnen zien, elkaar kunnen begrijpen en vertrouwen leren geven- in al onze
pogingen om te hechten.

Wees gij met hen die vol spanning wachten op een diagnose,
Die bang zijn voor een ongeneeslijke ziekte;
Wij vragen uw steun voor hen die de zieken omringen.
En dat we geduld en begrip weten op te brengen voor mensen die veranderen
onder invloed van alles waar het leven hen mee confronteert.

En wees met onze militairen,
Met hun missies, hun weggaan en thuiskomen.
Dat hun gezinnen weer weten te hechten met hen,
Dat de samenleving hen niet isoleert om hun soms wat anders-zijn, maar de
armen om hen heenslaat.

Wij bidden u te zijn met mevrouw Ineke Scheltema-Hellingman.

Heer, wees gij dan met hen die over ons zijn aangesteld.
En met ieder van ons:
Dat we er mogen zijn zoals u dat bedoelt. En uw droom verwezenlijken.
In stilte...